

zien, om dra weer buiten die grenzen de teugels te vieren en zich te vermeien in een spel, als van kat en muis. Op de publieke en de gereserveerde tribune zat dan dikwijls een publiek, dat vond, dat het waar had voor de moeite die het had genomen om Heijkoop, die aan zijn zaak de warmte van zijn volle menschelijkheid gaf, te gaan hooren. Dan leek een politieke saltimbanque de volkseditie te geven van een gala-voorstelling als wij beleven bij de installatie van een burgemeester, wanneer de meer aanzienlijke kringen der burgerij naar het Stadhuis worden geroepen. En ook in den raad en op de perstribune verveelde men zich allerminst.

In onze herinnering hooren wij ze nog, die redevoeringen uit zijn beste dagen, die als vrije scheppingen waren. Er zijn sprekers, wier woord is als het paard, dat in de ren zijn hindernissen, daar in zijn weg door de tegenstanders gestrooid, met meer of minder gemak neemt. Bij Heijkoop zag men geen hindernissen. Hij kon de tegenstanders op hun eigen gebied opzoeken en rondleiden. Hij verlustigde zich daarbij in hun goede opmerkingen en zetten, scheen zelf een der hunnen, totdat hij hen ongemerkt een woud van tegenstrijdigheden binnenlokte, waaruit hij alleen den uitweg scheen te weten en dan ook plotseling was weggevlucht. In het dichte struikgewas hoorde de achtergelatene uit de verte dan nog alleen zijn lach. Totdat ook de bedrogene en allen schik hadden in het kunststuk.

Zijn gedachten konden de hoorders bij de hand nemen om met hen in die verdorven geheeten kapitalistische wereld rond te wandelen. Dan daalde en steeg zijn toon, de scala der gemoedsbewegingen werd doorloopen, als had zijn beginsel den toets van alle ervaringen doorstaan en stond het daardoor gesterkt voor u. De argumenten bleven het onzichtbare geraamte, dat kracht moest geven aan het geheel, maar altijd en altijd scheen de spreker hen slechts aan te grijpen om ze tot leven te wekken en daarin de proef van hun juistheid te leveren."

Terwijl hij op ende op partijman was en bleef, bleek uit zijn werk, hoe hij door zijn beginselen uit te leven dit deed om het algemeen belang, dat der geheele menschheid, te dienen. Een menschaardig bestaan te verkrijgen en te ver-